

طرح درس

سبک‌شناسی نثر

ویژه دانشجویان رشته زبان و ادبیات فارسی

اهداف درس

آشنایی دانشجویان با مباحث نظری سبک‌شناسی نثر روایی، و مهارت در توصیف و تحلیل سبکی برجسته‌ترین متون نثر روایی قدیم و جدید فارسی

سرفصل درس

جلسه اول: معرفی درس و روش تدریس؛ معرفی منابع اصلی و فرعی درس؛ مروری بر تاریخچه سبک‌شناسی در ایران و جهان؛ تعاریف، اصول و معیارهای سبک‌شناسی؛ مکاتب و رویکردهای مختلف سبک‌شناسی؛ روش‌های پرکاربرد سبک‌شناسی متون

جلسه دوم: الف. معرفی سطوح مختلف بررسی سبکی: سطح واژگانی، نحوی، بلاغی، ساختاری-روایی؛ ب. اصطلاح‌شناسی درس (توضیح اصطلاحات پرکاربرد درس):

آشنایی‌زدایی (Defamiliarization)، اثر (work)، استعاره (metaphor)، انسجام معنایی (mining cohesion)، انسجام نحوی (syntaxes cohesion)، انسجام واژگانی (lexical cohesion)، انسجام (cohesion)، بافت (context)، برجسته‌سازی (foregrounding)، بسامد (frequency)، پیکره (figure)، پیکره سبکی (stylistic figure)، تحلیل سبکی (stylistic analysis)، تکرار (repetition)، توصیف سبکی (stylistic description)، دال (signifier)، راوی (narrator)، روایت (narration)، زاویه دید (point of view)، زبان معیار (Criteria language)، زبان (language)، سبک (style)، سبک‌شناسی (stylistic)، گفتار (speech)، گفتمان (discourse)، گفته، سخن (parole)، متن (text)، مجاز (metaphor)، محور جانشینی (Paradigmatic)، محور هم‌نشینی (syntagmatic)، مدلول (signified)، مطالعه سبکی (stylistic study)، نحو (syntaxes)، نشانه (signe)، واج‌آرایی (alteration)، واژگان (lexicon)، هنجار (نرم) زبانی (language norm)، هنجارافزایی (normalization)، هنجارگریزی (renormalization, deconstruction)،

جلسه سوم: الف. مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر کتب تاریخی: تاریخ بلعمی و مقدمه شاهنامه ابومنصوری) و دو نمونه در منزل

جلسه چهارم: مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر کتب تاریخی: تاریخ بیهقی و تاریخ جهانگشا) و دو نمونه در منزل

جلسه پنجم: الف. مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر آداب الملوكها: قابوسنامه و سیاستنامه) و دو نمونه در منزل

جلسه ششم: مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر کتب صوفیانه: اسرارالتوحید و مقامات ژنده پیل) و دو نمونه در منزل

جلسه هفتم: برگزاری آزمون میانترم

جلسه هشتم: مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر کتب صوفیانه: کشف المحجوب و تذکره الاولیا) و دو نمونه در منزل

جلسه نهم: مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر کتب عرفانی: سوانح احمد غزالی و تمهیدات عین القضاة) و دو نمونه در منزل

جلسه دهم: مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر کتب عرفانی: مقالات شمس و فیه ما فیه) و دو نمونه در منزل

جلسه یازدهم: مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر متون روایی: مرزبان نامه با کلیله و دمنه) و دو نمونه در منزل

جلسه دوازدهم: مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر متون روایی: جوامع الحکایات و هزارویک شب) و دو نمونه در منزل

جلسه سیزدهم: مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر کتب تعلیمی: گلستان سعدی و بهارستان جامی) و دو نمونه در منزل

جلسه چهاردهم: مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر کتب روایی: اسکندرنامه منثور و سمک عیار) و دو نمونه در منزل

جلسه پانزدهم: مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر کتب داستانی جدید: چرندپرند دهخدا و یکی بود یکی نبود جمالزاده) و دو نمونه در منزل

جلسه شانزدهم: مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر کتب داستانی جدید: بوف کور با شازده احتجاب) و دو نمونه در منزل

جلسه هفدهم: مقایسه سبکی دو اثر، در کلاس (با تکیه بر کتب داستانی جدید: جای خالی سلوچ با سلوک دولت آبادی) و دو نمونه در منزل

روش تدریس

سخنرانی؛ گفتگو؛ مشارکت عملی دانشجویان در بررسی های سبکی متون ادب فارسی

منابع اصلی

سبک‌شناسی نثر، سیروس شمیسا، انتشارات میترا

جزوهٔ درسی

منابع فرعی

تاریخ تطور نثر فارسی، سیروس شمیسا، انتشارات سمت

سبک‌شناسی نثر پارسی، محمد غلامرضایی، انتشارات سمت

مبانی سبک‌شناسی، پیتر وردانک، محمد غفاری، نشر نی

سبک‌شناسی کاربردی، آزاده شریفی، انتشارات فاطمی

فرهنگ سبک‌شناسی، نینا نورگارد و دیگران، ترجمهٔ احمد رضایی جمکران و دیگران، انتشارات مروارید

سبک‌شناسی، محمود فتوحی، انتشارات سخن

ارزشیابی درس

فعالیت‌های کلاسی و انجام مداوم تمرین‌های درسی (۵ نمره)

مطالعهٔ منابع اصلی و موفقیت در آزمون میان‌ترم و پایان‌ترم (۱۰ نمره)

توصیف و تحلیل سبک‌شناسانهٔ متون تعیین‌شده برای هردانشجو، براساس ملاک‌های کار در کلاس (۵ نمره)